

ДЕРЖАВНА
СЛУЖБА
ЯКОСТІ ОСВІТИ
УКРАЇНИ

РЕЗУЛЬТАТИ

**дослідження стану поінформованості
учасників освітнього процесу про
європейську інтеграцію України
(сфери дошкільної, загальної середньої,
позашкільної, професійної,
фахової передвищої та вищої освіти)**

2025/2026 навчальний рік

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ	3
Вибір респондентів та їхня характеристика	4
II. ЗНАЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДЛЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	5
III. УСВІДОМЛЕННЯ ВАЖЛИВОСТІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ЦІННОСТЯМИ	9
IV. ОЧІКУВАНА КОРИСТЬ ВІД ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДЛЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА РІВЕНЬ ЗАЦІКАВЛЕНOSTІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ВИВЧЕННІ ТЕМ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЄС	13
ВИСНОВКИ	20

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ

Європейська інтеграція є стратегічним курсом розвитку України, спрямованим на утвердження демократичних цінностей, верховенства права, прав людини, академічної свободи, якості освіти тощо. У сфері освіти це означає орієнтацію на формування європейської свідомості, розвиток критичного мислення, поваги до різноманіття та міжкультурного діалогу.

Відповідно до Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2022 р. № 1155-р, передбачено реалізацію комплексу заходів, спрямованих на інформування населення про перебіг і значення євроінтеграційних процесів.

Заходом 2) завдання 1 цілі 1 Операційного плану заходів з реалізації у 2025-2026 роках Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 червня 2025 р. № 622-р, визначено необхідність включення до регулярних кількісних соціологічних опитувань населення питань щодо підтримки та поінформованості суспільства про європейську інтеграцію України, а також залучення центральних органів виконавчої влади до проведення відповідних досліджень.

Виконуючи визначені Урядом завдання, Державна служба якості освіти України (далі – Служба) провела моніторингове дослідження рівня поінформованості, обізнаності та ставлення учасників освітнього процесу (сфери дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної, фахової передвищої та вищої освіти) до європейської інтеграції України.

Мета дослідження:

Визначити рівень обізнаності, ставлення та очікувань учасників освітнього процесу (керівників закладів освіти, педагогічних, науково-педагогічних працівників (далі – педагогічні працівники, педагоги), здобувачів освіти, батьків (законних представників) здобувачів освіти (далі – батьки) щодо європейської інтеграції України та її впливу на розвиток освіти.

Завдання дослідження:

1. Оцінити рівень усвідомлення значення євроінтеграції України для розвитку сучасної освіти серед учасників освітнього процесу усіх сфер: дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної, фахової передвищої та вищої освіти.

2. Визначити ставлення керівників закладів освіти, педагогічних працівників, здобувачів освіти та їхніх батьків до необхідності ознайомлення учасників освітнього процесу з Європейським Союзом та його цінностями.

3. З'ясувати очікування учасників освітнього процесу щодо користі європейської інтеграції для системи освіти України та рівень інтересу здобувачів освіти до вивчення тем, пов'язаних з Європейським Союзом.

Інструментарій:

- анкета для керівників закладів освіти (окрім керівників закладів фахової передвищої та вищої освіти);
- анкета для педагогічних працівників закладів освіти;
- анкета для здобувачів освіти (окрім вихованців закладів дошкільної освіти);
- анкета для батьків здобувачів освіти (окрім батьків здобувачів фахової передвищої та вищої освіти).

Вибір респондентів та їхня характеристика

Дослідження проведено Службою у закладах освіти усіх сфер, зокрема: заклади дошкільної (ЗДО), позашкільної (ЗПО), загальної середньої (ЗЗСО), професійної (ЗП(ПТ)О), фахової передвищої (ЗФПО) та вищої (ЗВО) освіти із використанням онлайн-інструменту Google Forms.

Формування вибірки закладів – учасників дослідження здійснювалося територіальними органами Служби (далі – управління Служби). Відбір закладів здійснювався з дотриманням рекомендованих Службою пропорцій:

- заклади дошкільної та загальної середньої освіти – по **5 %** від загальної кількості закладів кожної сфери на території юрисдикції управлінь Служби, із рівномірним розподілом між міською, селищною та сільською місцевостями;
- заклади позашкільної та професійної освіти – по **15 %** від загальної кількості на відповідній території;
- заклади фахової передвищої та вищої освіти – по **20 %** від загальної кількості закладів з урахуванням регіонального розподілу.

В опитуванні взяли участь **1 389** керівників закладів освіти, **28 982** педагогічних / науково-педагогічних працівників, **78 062** здобувачі освіти та **83 465** їхніх батьків.

Загалом дослідженням охоплено понад **190 000** респондентів, що дозволило отримати ґрунтовний аналіз щодо рівня обізнаності, ставлення та очікувань учасників освітнього процесу до питань європейської інтеграції України та її впливу на розвиток освіти.

II. ЗНАЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДЛЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

У цьому розділі аналізуються результати відповідей на запитання про те, наскільки респонденти вважають європейську інтеграцію значимою для освітніх реформ і модернізації змісту освіти.

Результати опитування свідчать, що переважна більшість учасників освітнього процесу усіх сфер освіти усвідомлюють стратегічну важливість європейської інтеграції України як передумови розвитку та оновлення національної системи освіти. На запитання «Як Ви оцінюєте значення євроінтеграції України для розвитку сучасної освіти?» отримані такі відповіді.

Батьки здобувачів освіти.

Серед батьків переважає позитивне ставлення до євроінтеграції як напрямку розвитку освіти (рис. 1).

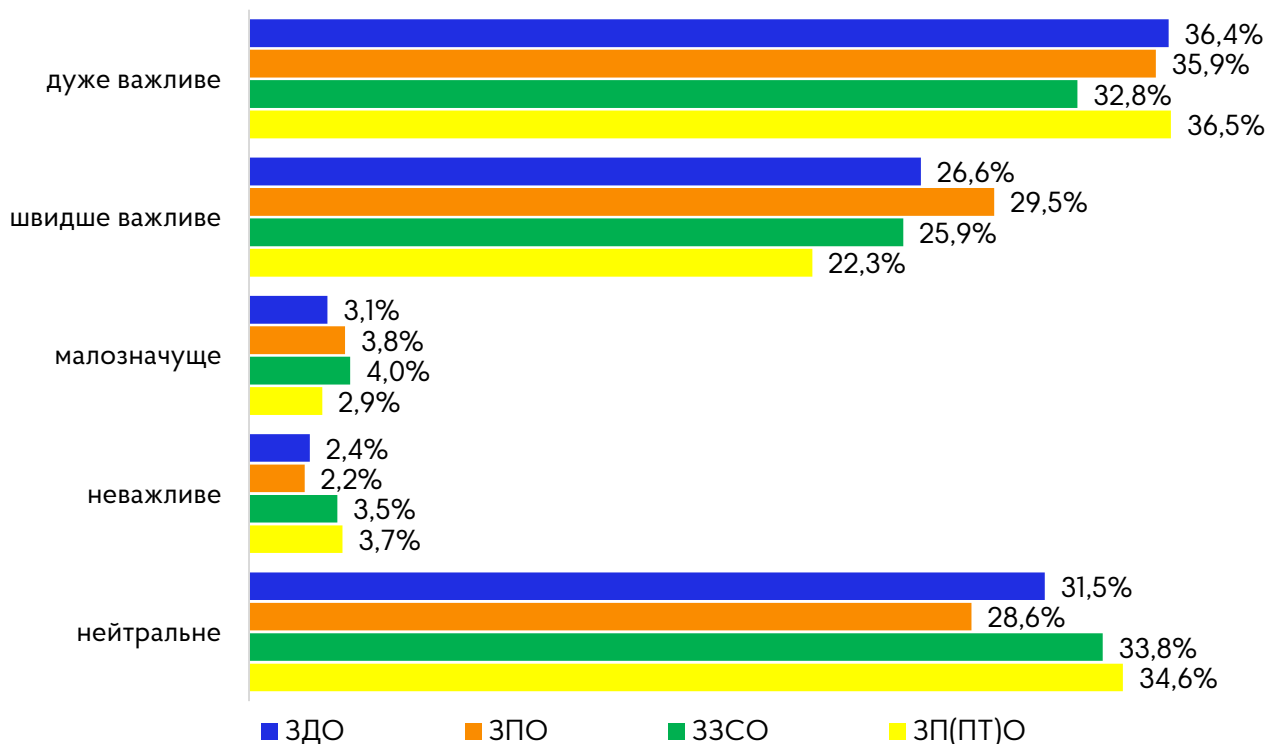

Рис. 1. Значення європейської інтеграції для розвитку сучасної освіти України (опитування батьків)

Значна частина батьків визначили євроінтеграцію як «дуже важливу» для розвитку сучасної освіти – від 32,8 % (у ЗЗСО) до 36,5 % (у ЗП(ПТ)О) та 36,4 % (у ЗДО), у ЗПО цей показник становить 35,9 %.

Ще від 22,3 % (у ЗП(ПТ)О) до 29,5 % (у ЗПО) респондентів обрали варіант «швидше важливо», що разом формує понад половину вибірки в усіх сферах освіти.

Водночас близько третини респондентів, від 28,6 % (у ЗПО) до 34,6 % (у ЗП(ПТ)О), зайняли **нейтральну** позицію. Такий показник можна інтерпретувати як резерв потенційної поінформованості, коли батьки не заперечують євроінтеграційного курсу, проте потребують глибшого розуміння його змісту та впливу на якість освіти їхніх дітей.

Незначний відсоток респондентів визначили євроінтеграцію як **малозначущу** або **неважливу**, що свідчить про мінімальний рівень заперечення європейського курсу у батьківському середовищі.

За результатами опитування з'ясовано, що батьки позитивно ставляться до євроінтеграції освіти, вбачають у ній перспективи для дітей, демонструють довіру до проєвропейського напрямку державної освітньої політики. Наявність вагомий групи нейтральних відповідей підкреслює необхідність посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо переваг європейської інтеграції в освітній сфері, особливо для батьків дітей шкільного віку.

Керівники закладів освіти.

Більшість керівників вважають, що курс на євроінтеграцію є ключовим напрямом державної освітньої політики, що забезпечує впровадження європейських підходів до управління, якості освіти та професійного розвитку педагогів (рис. 2).

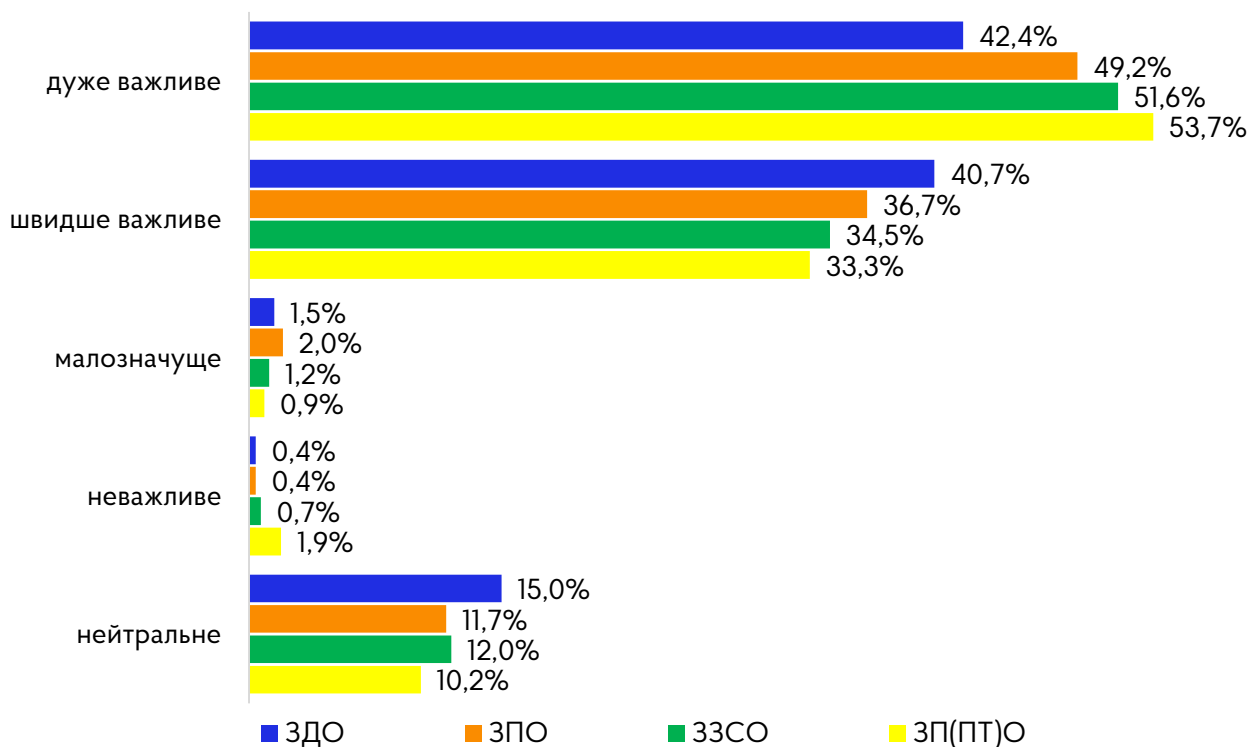

Рис. 2. Значення європейської інтеграції України для освітніх реформ (опитування керівників)

Частка респондентів, які визначили євроінтеграцію як **«дуже важливу»**, коливається від **42,4 %** (у ЗДО) до **53,7 %** (у ЗП(ПТ)О). Ще від **33,3 %** (у ЗП(ПТ)О) до **40,7 %** (у ЗДО) обрали варіант **«швидше важливо»**.

Такі показники свідчать про стратегічне бачення керівників та їхнє усвідомлення ролі євроінтеграції у вдосконаленні управлінських процесів і підвищенні якості освітнього середовища.

Особливо високі значення зафіксовано серед керівників ЗП(ПТ)О (**53,7 %**) та ЗЗСО (**51,6 %**), що відображає орієнтацію цих ланок на оновлення освітнього змісту та узгодження його з європейськими кваліфікаційними рамками.

Частка **нейтральних** відповідей становить від **10,2 %** (у ЗП(ПТ)О) до **15,0 %** (ЗДО), що може свідчити про наявність інституційних бар'єрів у впровадженні європейських підходів або про різний рівень поінформованості керівників залежно від сфери освіти.

Водночас частка тих, хто вважає євроінтеграцію **малозначущою** чи **неважливою**, є мінімальною (до **2,0 %**), що підтверджує відсутність опору європейському курсу серед представників управлінської ланки закладів освіти.

Отримані дані демонструють, що керівники закладів освіти – найпослідовніші носії євроінтеграційних орієнтирів серед усіх учасників освітнього процесу. Їхнє розуміння значення євроінтеграції виходить за межі декларативного схвалення та відображає усвідомлення управлінських і методологічних змін, необхідних для наближення системи освіти України до європейських стандартів якості.

Це створює передумови для подальшого поширення європейських практик на рівні педагогічних колективів, батьківської та учнівської спільнот.

Педагогічні працівники.

Результати опитування педагогічних працівників засвідчують високий рівень позитивного ставлення до євроінтеграції України, що розглядається ними як процес, спрямований на підвищення якості освіти, розвиток професійної мобільності та впровадження інноваційних педагогічних практик.

Частка тих, хто серед педагогів визначив значення євроінтеграції як **«дуже важливе»**, коливається від **34,0 %** (у ЗДО) до **52,9 %** (у ЗВО).

Ще від **29,2 %** (у ЗВО) до **33,7 %** (у ЗЗСО) педагогів обрали варіант **«швидше важливе»**. Таким чином, сукупна частка позитивних оцінок перевищує у всіх сферах освіти, що підтверджує сформовану професійну орієнтацію освітян на підтримку європейського вектора розвитку України.

Найвищі показники зафіксовано серед викладачів ЗВО (**52,9 %**) та ЗФПО (**42,2 %**), що свідчить про безпосередню включеність цих респондентів у міжнародні освітні та академічні ініціативи – зокрема участь у програмах Erasmus+, академічній мобільності, спільних освітніх і наукових проектах із закладами країн-членів ЄС.

Дещо нижчі показники у сфері дошкільної освіти (**34,0 %**) пояснюються особливостями змісту дошкільних програм, де тематика європейських

цінностей представлена опосередковано через формування базових соціальних і моральних норм.

Нейтральну позицію зайняли від 13,5 % (у ЗВО) до 28,4 % (у ЗДО) педагогів. Така частка свідчить не стільки про байдужість, скільки про потребу в поглибленні інституційної підтримки процесів євроінтеграції на рівні конкретних закладів освіти – через фахові семінари, освітні платформи, підвищення кваліфікації, орієнтоване на європейські стандарти навчання.

Водночас частка респондентів, які вважають євроінтеграцію малозначущою або неважливою, залишається незначною у всіх сферах освіти (рис. 3).

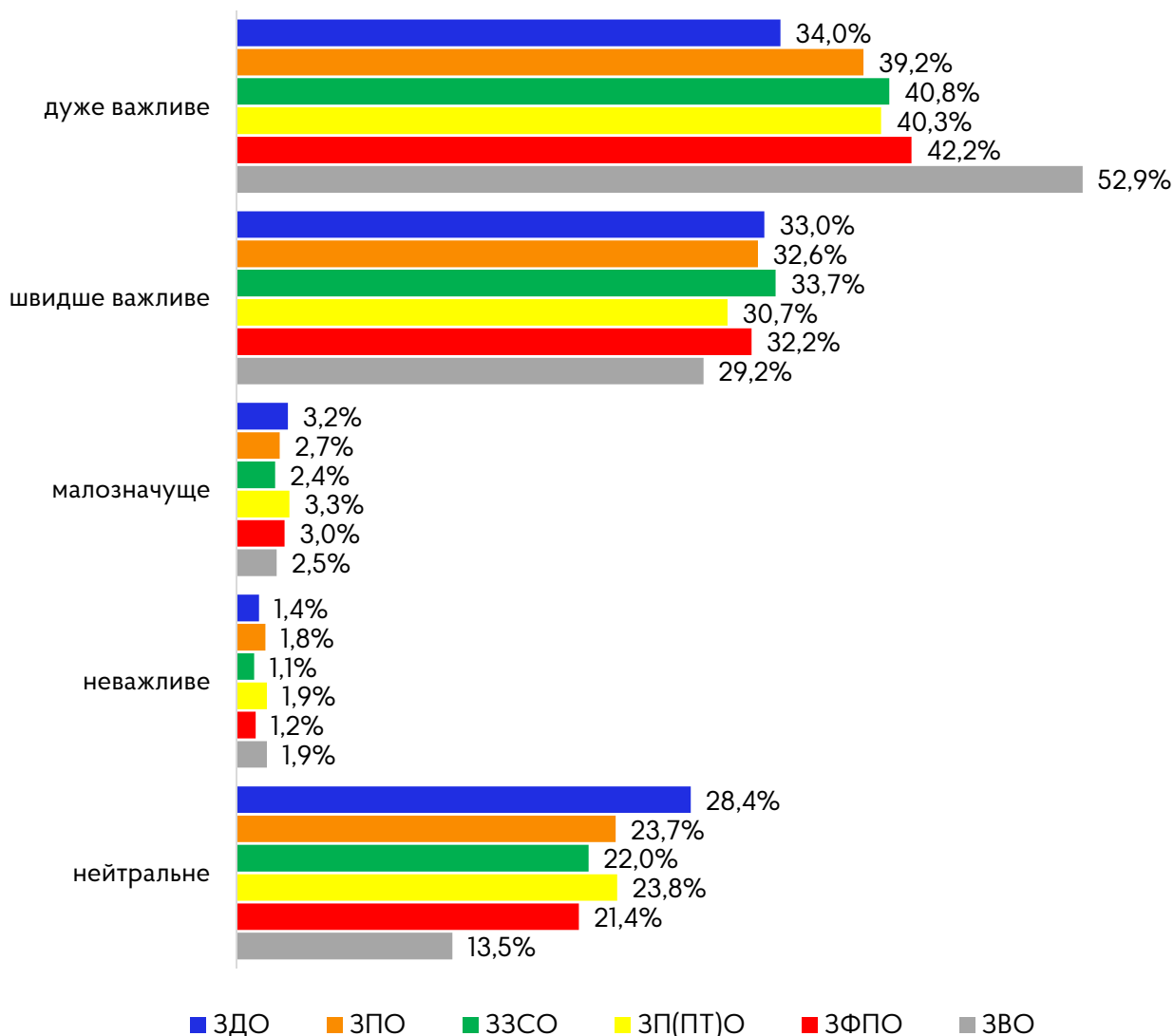

Рис. 3. Значення європейської інтеграції України для підвищення якості освіти (опитування педагогічних працівників)

Отримані дані підтверджують, що педагогічна спільнота загалом поділяє цінності та стратегічні орієнтири євроінтеграції, сприймаючи її як основу для підвищення ефективності освітнього процесу, удосконалення педагогічних методик і розширення міжнародного співробітництва.

Особливо показовим є високий рівень підтримки серед викладачів закладів вищої освіти, де євроінтеграційні процеси мають практичну реалізацію через проекти, дослідницькі програми та інтеграцію у європейський освітній простір.

Усі три категорії респондентів (батьки, керівники закладів освіти, педагогічні працівники) демонструють переважно позитивне сприйняття євроінтеграційних процесів у контексті розвитку освіти, однак із різним ступенем усвідомлення та практичного залучення.

Результати дослідження підтверджують, що євроінтеграція розглядається учасниками освітнього процесу не лише як політична мета, а як реальний шлях підвищення якості освіти, розвитку людського капіталу та розширення можливостей міжнародної співпраці. Це створює сприятливе середовище для подальшого впровадження європейських підходів до змісту, методів та управління системою освіти на всіх рівнях освітньої системи України.

ІІІ. УСВІДОМЛЕННЯ ВАЖЛИВОСТІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ЦІННОСТЯМИ

У межах цього розділу здійснено аналіз ставлення учасників освітнього процесу до важливості ознайомлення дітей та молоді з Європейським Союзом, його інституціями та ціннісними засадами.

Отримані результати дозволять оцінити глибину сприйняття європейських цінностей різними категоріями респондентів та визначити напрями подальшої комунікації й методичної підтримки для розвитку європейського виміру української освіти.

Батьки здобувачів освіти.

За результатами опитування, переважна більшість батьків визнають необхідність ознайомлення дітей із Європейським Союзом та європейськими цінностями під час освітнього процесу.

Частка тих, хто вважає це **важливим**, становить від **48,0 %** у ЗЗСО до **54,8 %** у ЗПО. **45,2 %** респондентів у таких сферах як ЗП(ПТ)О та ЗЗСО зазначили, що **ніколи не замислювалися на цим питанням**.

Близько **6 %** серед усіх опитаних вважають цю тематику **неважливою**.

Цей результат можна трактувати як ознаку високої готовності батьків сприймати ідеї європейських цінностей за умови роз'яснення їхнього змісту і ролі у вихованні дітей.

Найвищий рівень підтримки виявлено серед батьків здобувачів позашкільної (54,8 %) та професійної (професійно-технічної) (48,9 %) освіти, що вказує на ширше розуміння ролі освіти у вихованні громадян, здатних до культурної відкритості, толерантності та співпраці (рис. 4).

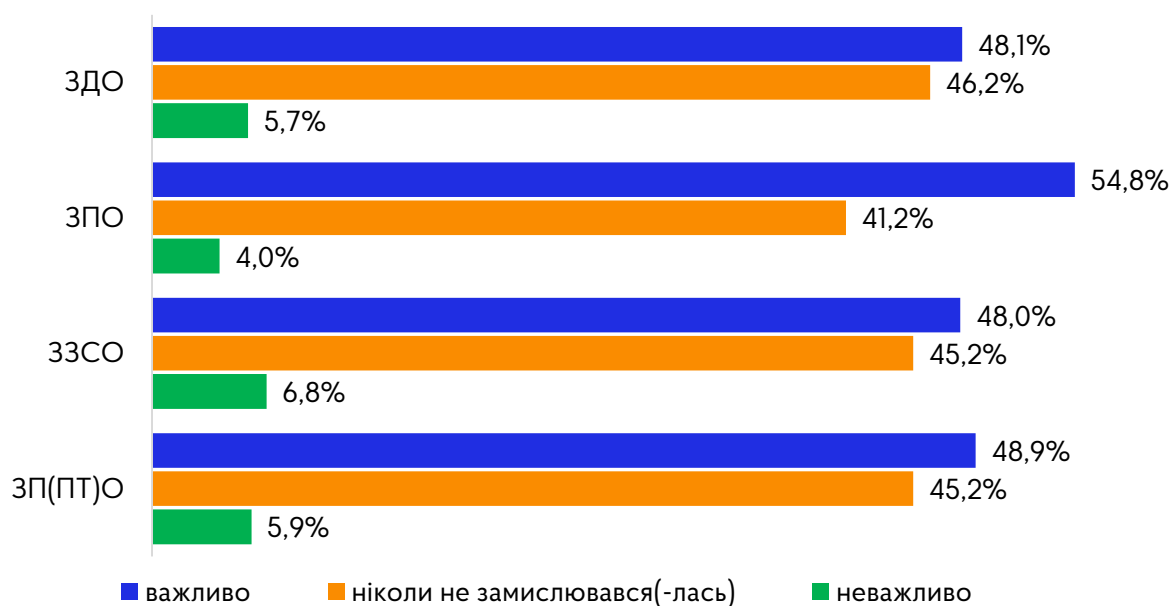

Рис. 4. Важливість ознайомлення дітей з Європейським Союзом та європейськими цінностями (опитування батьків)

Керівники закладів освіти.

Керівники закладів освіти продемонстрували найвищий рівень усвідомлення важливості ознайомлення здобувачів освіти з Європейським Союзом та європейськими цінностями серед усіх опитаних груп.

Більшість респондентів – 70,2 % у ЗДО, 83,5 % у ЗПО та 87,6 % у ЗЗСО – відповіли, що це **важливо**.

Варіант «ніколи не замислювався(-лась)» обрали 27,9 % керівників ЗДО, 14,1 % – ЗПО та 9,4 % – ЗЗСО, «неважливо» – обрали лише від 1,9 % до 3,0 % респондентів (рис. 5).

Це свідчить про високий рівень ціннісної орієнтації спільноти управлінців у контексті європейських освітніх процесів.

Керівники закладів освіти розглядають поширення знань про Європейський Союз як інструмент формування ключових громадянських компетентностей, що узгоджується із пріоритетами Нової української школи та загальноєвропейськими тенденціями розвитку освіти.

Високі показники серед керівників ЗЗСО (87,6 %) та ЗПО (83,5 %) підтверджують прагнення системно впроваджувати в освітній процес тематику, пов'язану з демократією, правами людини, культурним різноманіттям і сталим розвитком.

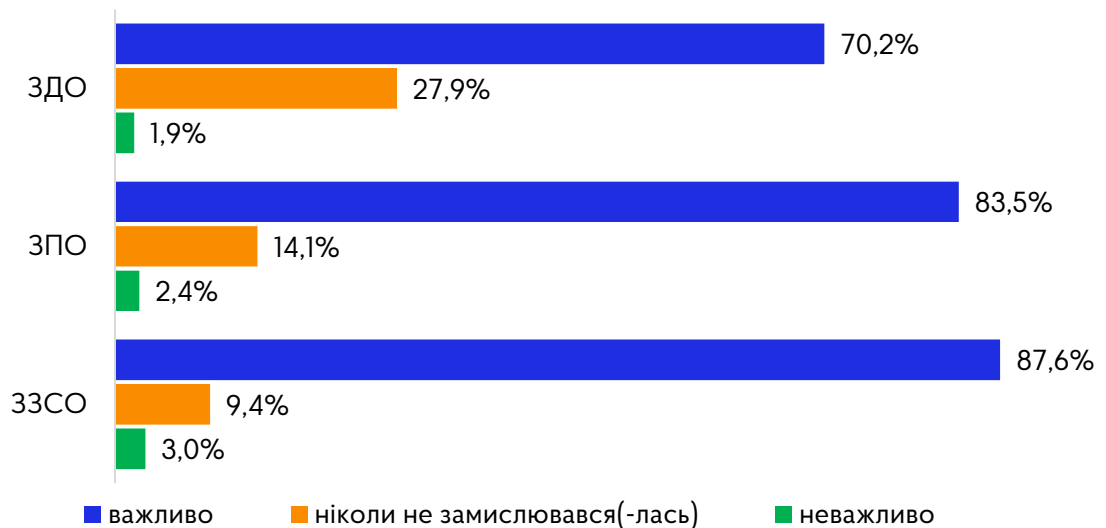

Рис. 5. Важливість ознайомлення здобувачів освіти з Європейським Союзом та європейськими цінностями (опитування керівників)

Педагогічні працівники.

На запитання «Чи використовуєте Ви у своїй роботі матеріали або практики, пов'язані з тематикою ЄС?» більшість педагогічних працівників підтвердили фактичну інтеграцію європейської тематики у свою діяльність.

Частка тих педагогів, хто відповів «так, регулярно», становить від **34,9 %** у ЗДО до **52,2 %** у ЗВО (**44,4 %** – у ЗЗСО, **43,1 %** – у ЗФПО, **39,8 %** – у ЗП(ПТ)О, **35,3 %** – у ЗПО).

Варіант «іноді використовую» відповідні матеріали обрали **37,3 %** педагогів ЗВО, **45,7 %** – ЗФПО, **46,4%** – ЗП(ПТ)О, **48,0 %** – ЗЗСО, **48,6 %** – ЗДО, **49,7 %** – ЗПО.

Разом із тим близько **6,0 %** педагогів зазначили, що **не використовують у своїй роботі матеріали чи практики, пов'язані з тематикою ЄС.**

Понад **80 %** педагогів мають досвід або інтерес до застосування європейських підходів, програм і практик у своїй роботі.

Це стосується передусім працівників ЗВО (**52,2 %**) – відповідь «так, регулярно використовую» підтверджує тенденцію до більшої відкритості вищого рівня освіти до міжнародних практик.

Отримані дані демонструють достатньо високий рівень інтеграції європейської тематики у діяльність педагогічних працівників, особливо у ЗВО. Водночас нижчі показники використання таких матеріалів у інших сферах свідчать про потребу в посиленні методичної підтримки, популяризації відповідних ресурсів та підвищення кваліфікації педагогічних працівників для забезпечення більш збалансованої інтеграції європейського виміру на всіх рівнях освіти (рис. 6).

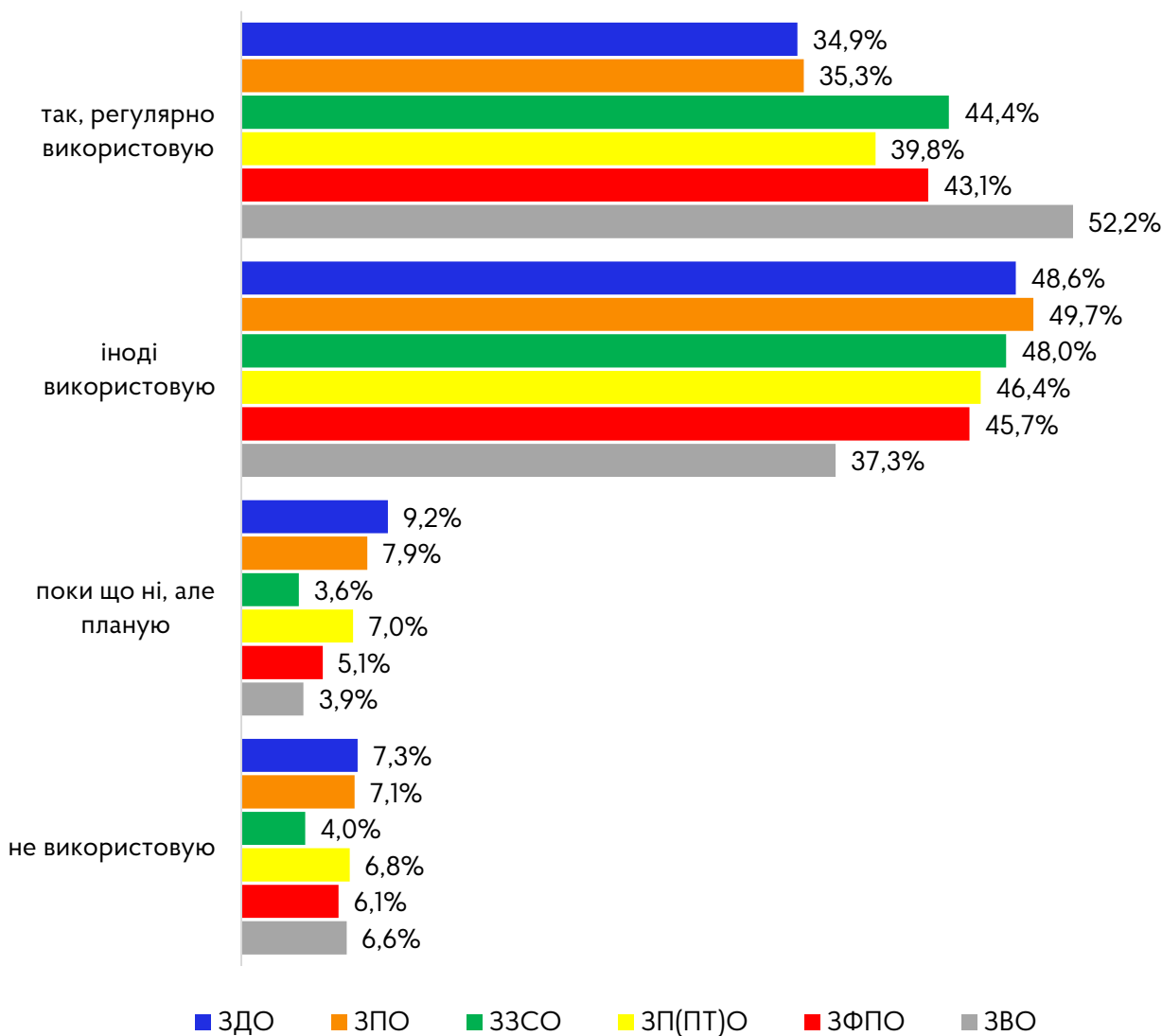

Рис. 6. Використання матеріалів і практик, пов'язаних з тематикою Європейського Союзу (опитування педагогічних працівників)

Здобувачі освіти.

Аналіз відповідей здобувачів освіти дозволив оцінити, наскільки молодь розуміє процес європейської інтеграції України та усвідомлює її значення для власного майбутнього. Цей аспект є важливим, адже саме учні та студенти є тими, хто безпосередньо відчують наслідки освітніх і ціннісних змін, пов'язаних із євроінтеграційним курсом держави. Так, на запитання «Чи достатньо Ви обізнані з питань євроінтеграції України?» отримано наступні результати.

Близько половини опитаних здобувачів освіти (від 46,4 % у ЗЗСО до 56,1 % у ЗФПО) вважають себе **достатньо** обізнаними з питань європейської інтеграції України.

Водночас від 17,9 % (у ЗФПО) до 23,7 % (у ЗВО) респондентів оцінили свій рівень знань як недостатній, обравши варіант відповіді «мало», а ще від 24,8 %

(у ЗПО) до **32,7 %** (у ЗЗСО) зазначили, що **ніколи не замислювалися** над цією темою (рис. 7).

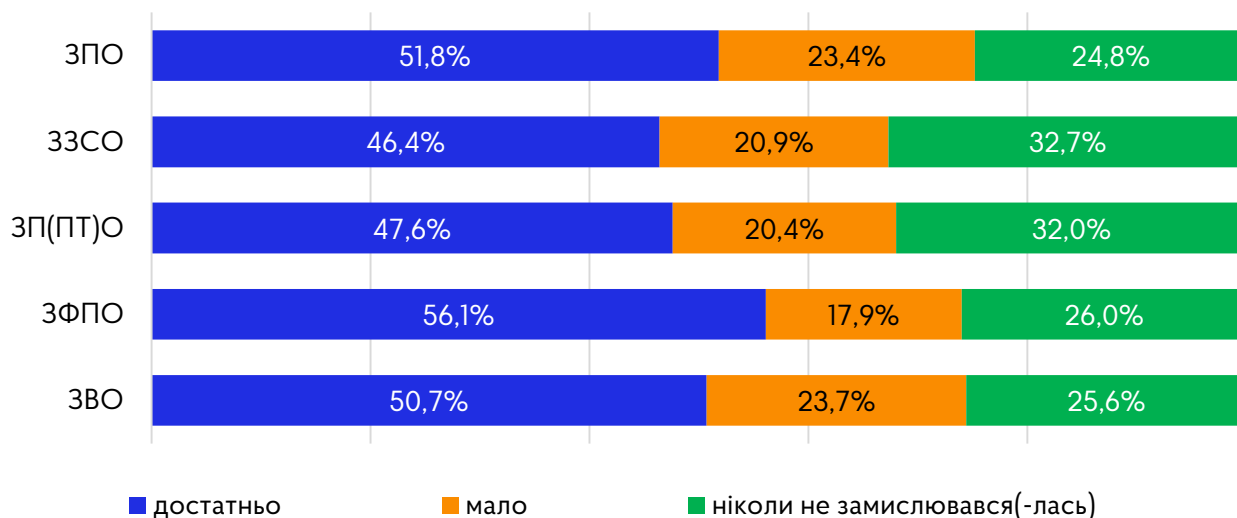

Рис. 7. Рівень обізнаності з питань європейської інтеграції України (опитування здобувачів освіти)

Дані свідчать про те, що серед більшості молоді переважає свідомий інтерес до євроінтеграційних процесів. Разом з тим серед здобувачів освіти ЗЗСО та ЗП(ПТ)О тема ЄС залишається менш розкритою. Отже, європейський компонент поки що не інтегрований системно у зміст освіти на всіх рівнях, тому він вимагає посилення у змісті навчальних програм і виховних заходів.

Наявність значної (близько третини) частки здобувачів освіти, які не замислювалися над питаннями євроінтеграції, не є негативною характеристикою. Навпаки, це група потенційного залучення, яка може стати об'єктом цілеспрямованої просвітницької роботи через міжпредметні зв'язки, виховні години, інтерактивні проекти та практики громадянської освіти.

ІV. ОЧІКУВАНА КОРИСТЬ ВІД ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДЛЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА РІВЕНЬ ЗАЦІКАВЛЕНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ВИВЧЕННІ ТЕМ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЄС

У межах цього розділу проаналізовано сподівання учасників освітнього процесу щодо потенційних переваг європейської інтеграції для розвитку

системи освіти України, а також інтерес здобувачів освіти до тем, пов'язаних із Європейським Союзом.

Опитування дозволяє оцінити, як саме різні групи учасників освітнього процесу – керівники закладів освіти, педагогічні працівники, здобувачі освіти, їхні батьки – розуміють можливості, що відкриває інтеграція до європейського освітнього простору, і наскільки вони готові сприймати європейські цінності як складову освітнього процесу.

Керівники закладів освіти.

Переважна більшість керівників (від загальної кількості опитаних) вбачають у процесі євроінтеграції потужний ресурс для оновлення освітньої системи. Найбільше – у сфері загальної середньої освіти.

На запитання про користь, що її може принести євроінтеграція для системи освіти України, керівники закладів найчастіше відзначали **нові можливості для навчання** (від 44,3 % у ЗДО до 80,2 % у ЗЗСО) та **обмін досвідом із країнами ЄС** (від 23,4 % у ЗДО до 37,6 % у ЗЗСО).

Близько третини респондентів – керівників закладів загальної середньої освіти (33,8 %) також відзначили, що європейська інтеграція сприятиме впровадженню **сучасних підходів до викладання**. Найменша кількість опитаних керівників вказали, що вона забезпечить **розширення прав і свобод для здобувачів освіти**.

Керівники закладів дошкільної та позашкільної освіти демонструють **більш обережне** ставлення до можливої користі євроінтеграційних процесів. Це може вказувати на «випадання» двох важливих сфер освіти із загальної стратегії європейської інтеграції, відсутність на загальнонаціональному рівні бачення місця вказаних сфер у структурі загальноєвропейської системи освіти (рис. 8).

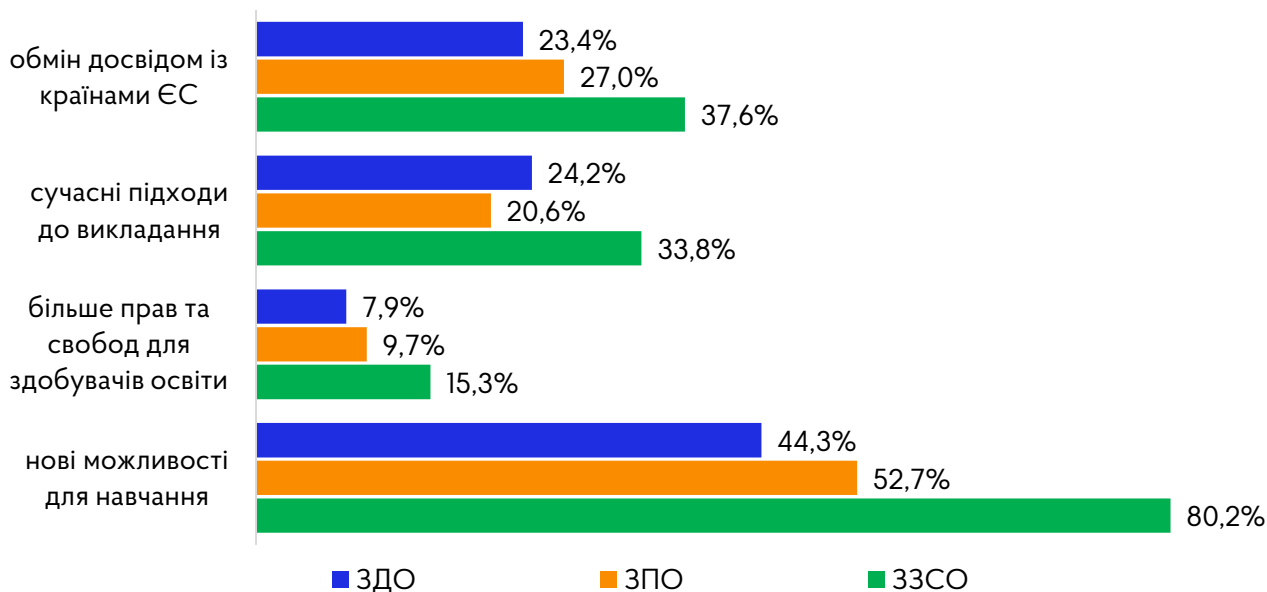

Рис. 8. Очікувана користь євроінтеграції для системи освіти України (опитування керівників)

Такі результати демонструють високий рівень обізнаності та стратегічного бачення управлінської спільноти ЗЗСО, яка розглядає європейську інтеграцію не лише як політичний процес, але і як інструмент модернізації освітнього середовища.

Загалом управлінці демонструють готовність до інституційної адаптації освіти України до стандартів ЄС через обмін досвідом, методичне оновлення, міжнародну співпрацю.

Разом з тим існує потреба у визначенні чіткої стратегії та посиленні комунікації щодо місця та можливостей закладів дошкільної та позашкільної освіти у системі освіти ЄС.

Батьки здобувачів освіти.

Результати опитування батьків свідчать, що вони насамперед очікують від європейської інтеграції практичних переваг для дітей – нових освітніх можливостей, якіснішого змісту навчання та сучасних методик викладання (рис. 9).

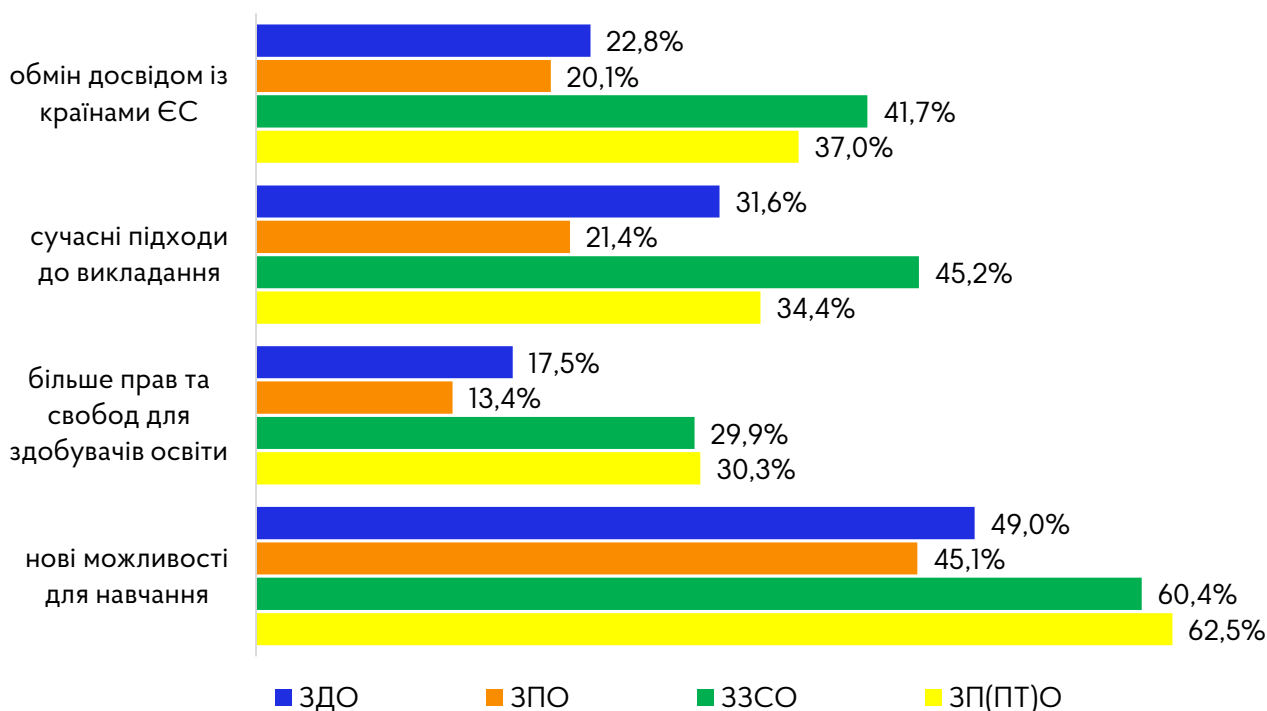

Рис. 9. Очікувана користь євроінтеграції для системи освіти України (опитування батьків)

Найбільш вагомою користю, на думку респондентів, є нові можливості для навчання: від 45,1 % у ЗПО до 60,4 % у ЗЗСО та 62,5 % у ЗП(ПТ)О. Саме цей показник формує провідне уявлення про євроінтеграцію як шлях до розширення доступу до якісних освітніх ресурсів, участі у міжнародних програмах, мовних курсах, обмінах і стажуваннях.

Другою за значенням сферою очікування є оновлення підходів до викладання. Відповідь «сучасні підходи викладання» обрали від **21,4 %** батьків здобувачів позашкільної освіти до **45,2 %** батьків здобувачів ЗЗСО, що вказує на прагнення батьків бачити сучасний, гнучкий та інноваційний заклад освіти.

Дещо менше респондентів відзначили **обмін досвідом** з країнами ЄС як вагому користь, проте навіть цей показник демонструє позитивне ставлення до міжнародної співпраці та вивчення кращих європейських практик.

Порівняно низький рівень підтримки отримав варіант відповіді «**більше прав і свобод для здобувачів освіти**» – **13,4 %** (у ЗПО), **17,5 %** (у ЗДО), **29,9 %** (у ЗЗСО) та **30,3 %** (у ЗП(ПТ)О), що може свідчити про те, що батьки поки що сприймають євроінтеграцію переважно як джерело освітніх можливостей, а не як ціннісну трансформацію освітнього середовища. Водночас саме цей аспект відкриває потенціал для подальшої інформаційно-просвітницької роботи: пояснення, що розширення прав здобувачів освіти – це не лише демократичний принцип, а й умова безпечного, комфортного та інклюзивного навчання.

Вчергове звертають на себе увагу **сфери дошкільної і позашкільної освіти**: відповіді батьків корелюються з відповідями керівників закладів освіти щодо усвідомленості напрямів і можливостей залучення цих сфер до процесу євроінтеграції системи освіти України.

Загалом батьки демонструють високий рівень очікувань користі освітньої євроінтеграції, орієнтуючись, передусім, на якість і результативність освіти своїх дітей. Їхні відповіді підкреслюють важливість системної комунікації переваг європейського освітнього простору саме через прикладну площину – нові формати навчання, можливості розвитку та міжнародну співпрацю, які є найближчими до батьківського сприйняття.

Педагогічні працівники.

Аналіз відповідей педагогічних працівників дає уявлення про чинники, що, на їхню думку, можуть сприяти інтеграції європейського досвіду в українську освіту. На запитання «Що, на Вашу думку, найбільше сприятиме інтеграції європейського досвіду в українську освіту?» отримано такі відповіді.

У ЗДО три чверті педагогів (**75,2 %**) наголошують на важливості **тренінгів і курсів** для педагогічних працівників, що допоможуть інтегрувати європейські підходи до виховання, толерантності та інклюзії. Ще **67,9 %** відзначили потребу в **навчальних матеріалах / посібниках**.

Отже, педагоги у ЗДО сприймають євроінтеграцію передусім через свій професійний розвиток і модернізацію методичного забезпечення.

У ЗЗСО лідирує один чинник – **тренінги / курси підвищення кваліфікації** (**73,2 %**). Педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти найбільше орієнтовані на професійне вдосконалення, яке дає змогу не лише дізнатися про європейський досвід, але й застосувати його у щоденній педагогічній практиці.

Педагоги ЗП(ПТ)О назвали важливою **участь у міжнародних проєктах** (**62,6 %**), **тренінги / курси підвищення кваліфікації** (**71,2 %**), **навчальні матеріали**

та посібники (57,4 %). Для представників професійної освіти ключовими є обмін досвідом, стажування, спільні програми з роботодавцями та навчальними центрами ЄС, тобто максимально прикладні форми співпраці.

У ЗФПО найчастіше педагоги відзначали **участь у міжнародних проєктах (72,4 %)** та **тренінги / курси підвищення кваліфікації (74,5 %)**. Високими є запити на **навчальні матеріали (60,4 %)**. Ця група респондентів розглядають євроінтеграцію як шлях до розширення співпраці з європейськими освітніми установами і доступу до сучасних методичних ресурсів.

Більше **70 %** викладачів ЗВО наголошують на потребі у спеціалізованих **тренінгах та курсах**, ще **83,0 %** – на **участі у міжнародних освітніх проєктах**. Академічна спільнота чітко усвідомлює, що інтеграція в європейський освітній простір відбувається через спільні програми, академічну мобільність, спільні дослідження і підвищення якості освітнього контенту (рис. 10).

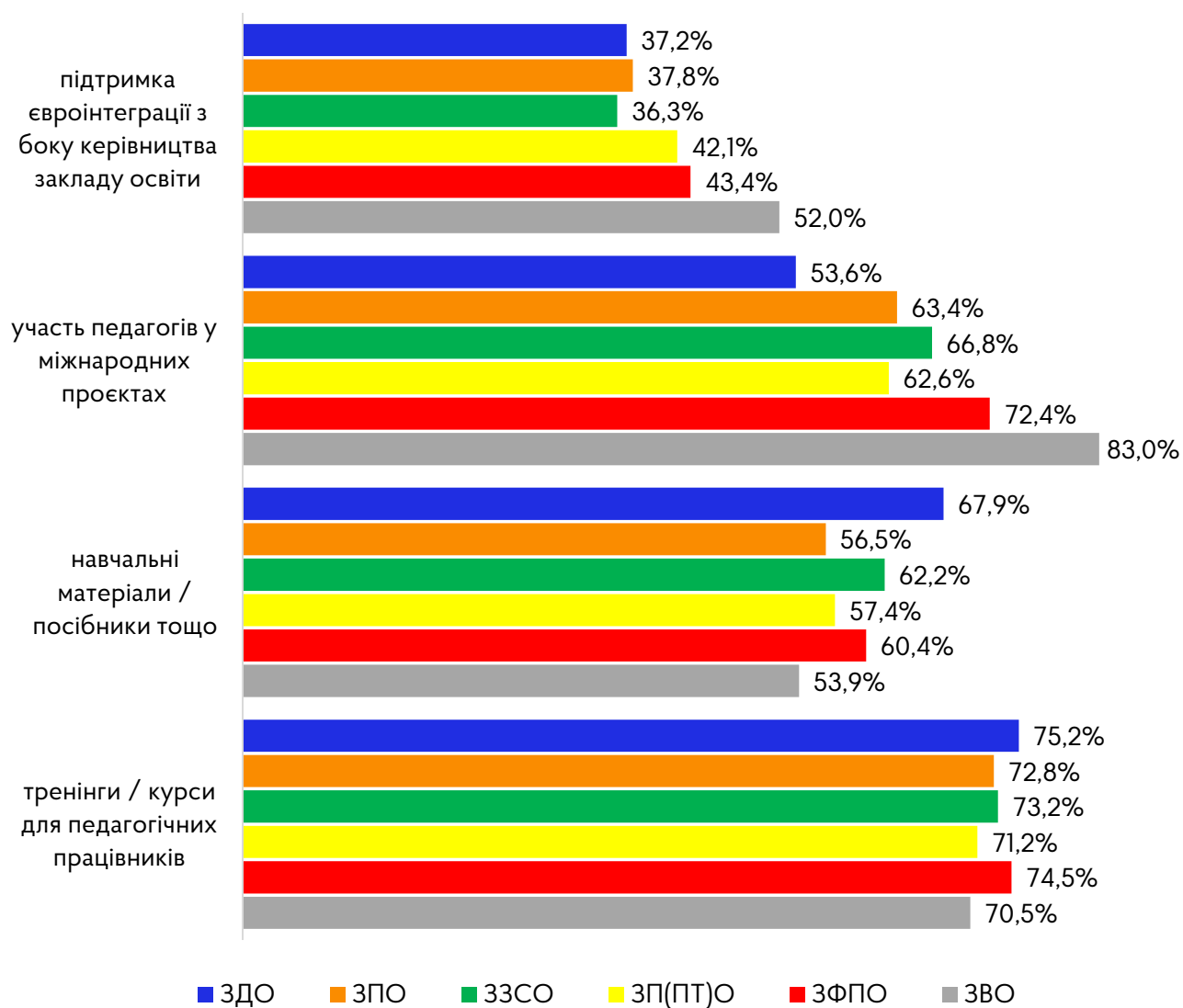

Рис. 10. Чинники, що сприяють інтеграції європейського досвіду в українську освіту (опитування педагогічних працівників)

Педагоги демонструють єдине розуміння сутності євроінтеграції – як професійного розвитку, відкритості й обміну досвідом. Респонденти відзначають потребу в системному навчанні педагогів, створенні якісних матеріалів, міжнародній співпраці. Ці чинники формують основу для сталого впровадження європейських освітніх практик в українську систему освіти.

Здобувачі освіти.

Відповіді здобувачів освіти свідчать про високий рівень зацікавленості у тематиці, пов'язаній із Європейським Союзом, та прагнення розширювати знання про життя молоді в країнах ЄС. На запитання «Чи цікаво Вам більше дізнаватися про життя молоді в країнах Європейського Союзу?» більшість респондентів дали ствердну відповідь.

За результатами опитування здобувачі освіти загалом виявили зацікавленість у тематиках, при цьому найвищі показники спостерігаються серед студентів ЗФПО – 72,5 % (40,1 % «скоріше так» і 32,4 % «так, дуже цікаво»), ЗВО – 74,2 % (41,1 % та 33,1 % відповідно) та здобувачів позашкільної освіти – 79,6 %.

Дещо нижчі, але все ж високі показники зацікавленості виявили респонденти ЗЗСО та ЗП(ПТ)О (рис. 11).

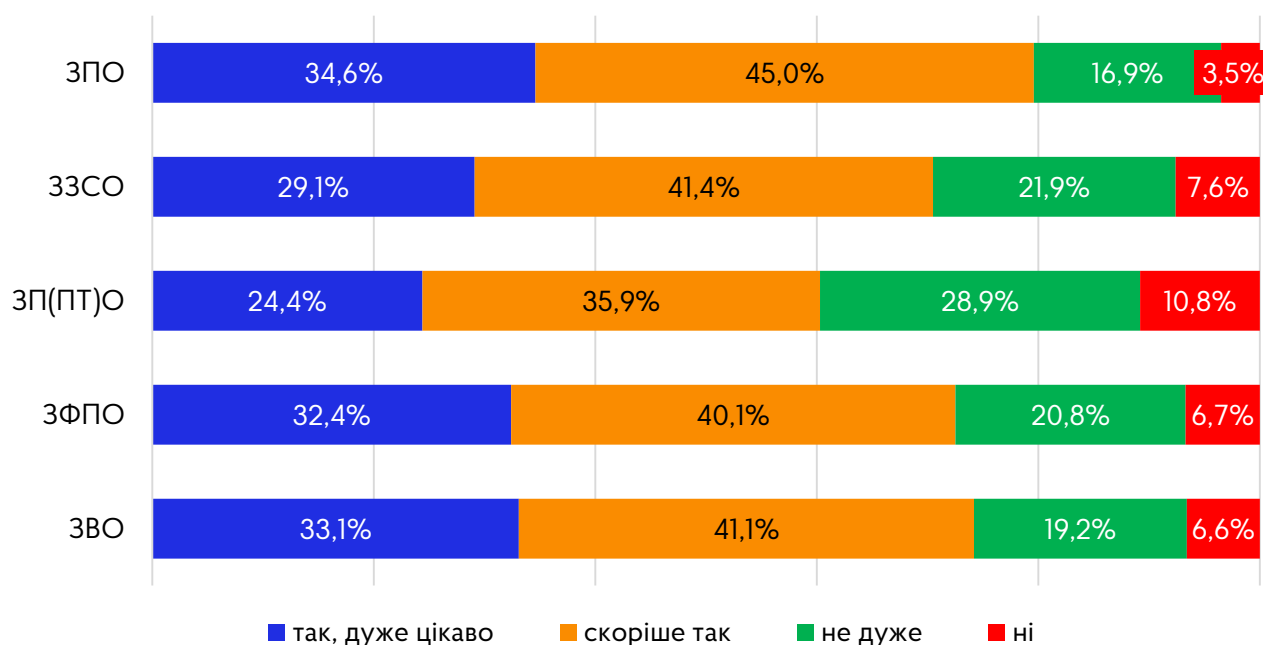

Рис. 11. Зацікавленість у тематиці, пов'язаній з Європейським Союзом (опитування здобувачів освіти)

Загальна тенденція свідчить, що молодь різних освітніх рівнів прагне до розуміння європейського контексту не лише як політичного процесу, але як способу життя та культури, орієнтованого на права, мобільність, громадянську участь.

Запитання «Які з наведених тем про Європейський Союз Ви хотіли би обговорювати в закладі освіти?» дало можливість визначити, які саме аспекти європейської тематики є найближчими здобувачам освіти (рис. 12).

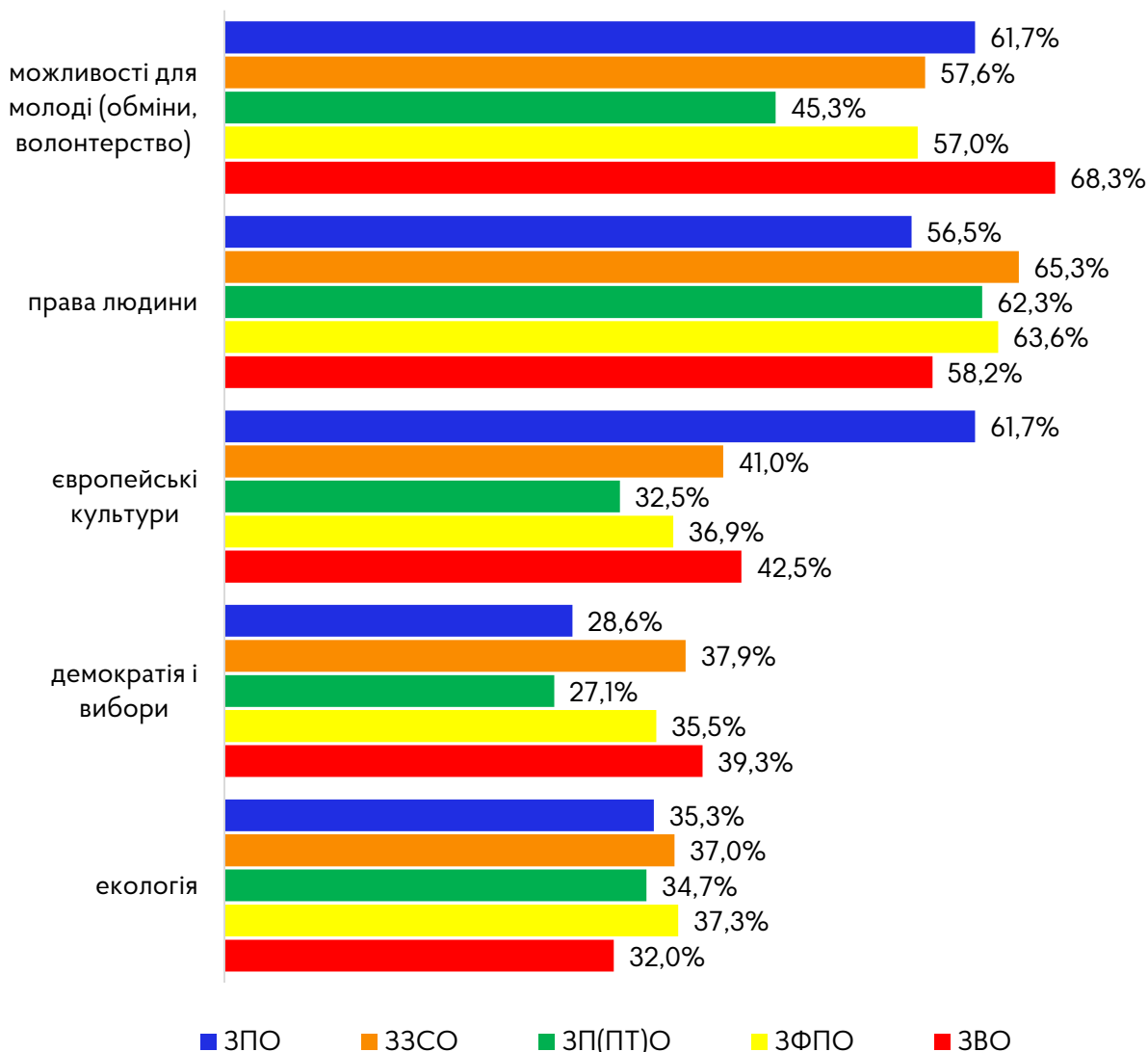

Рис. 12. Теми про Європейський Союз, що є важливими для обговорення в закладах освіти (опитування здобувачів освіти)

Абсолютним лідером серед усіх рівнів освіти стала тема **прав людини** – від **56,5 %** опитаних у ЗПО до **65,3 %** – у ЗЗСО, що відображає глибше усвідомлення ціннісної основи Європейського Союзу. Молодь чітко ідентифікує європейський простір як територію дотримання прав і свобод, рівності та толерантності, що має прямий зв'язок із розвитком демократичної культури в освіті.

Другою за популярністю є тема, пов'язана з **можливостями для молоді (обміни, волонтерство)** – від **45,3 %** (у ЗП(ПТ)О) до **68,3 %** (у ЗВО) відповідей. Це свідчить, що для українських учнів і студентів євроінтеграція насамперед

асоціюється з відкриттям простору для самореалізації, мобільності, навчання за кордоном і набуття нового досвіду.

Менші, але помітні показники отримала тема екології – від 32,0 % у ЗВО до 37,3 % у ЗФПО. Проте саме вона може стати перспективною для розвитку, адже екологічна тематика є одним із пріоритетів сучасної європейської політики.

Стабільною популярністю користуються теми **європейських культур** (від 32,5 % у ЗП(ПТ)О до 61,7 % у ЗПО) та **демократії і виборів** (від 27,1 % у ЗП(ПТ)О до 39,3 % у ЗВО), що свідчить про інтерес до громадянської освіти, міжкультурної комунікації та участі у політичних процесах.

Отримані результати показують, що українська молодь вже сьогодні орієнтована на європейські цінності, а її інтереси сфокусовані не стільки на політичному вимірі інтеграції, скільки на можливостях особистісного зростання, свободи вибору, активної участі у суспільному житті.

Таке сприйняття вказує на глибоку внутрішню готовність здобувачів освіти до входження в єдиний європейський освітній простір, де ключовими є компетентності, мобільність, культурна відкритість і громадянська активність.

ВИСНОВКИ

Європейська інтеграція сприймається учасниками освітнього процесу не лише як політичний вектор, а як реальний механізм підвищення якості освіти, розвитку людського капіталу та розширення міжнародної співпраці.

1. Усвідомлення значення європейської інтеграції для розвитку сучасної освіти.

Результати дослідження засвідчили, що більшість учасників освітнього процесу (керівники, педагогічні працівники, здобувачі освіти та їхні батьки) визнають стратегічну важливість європейської інтеграції України для модернізації освітньої системи.

Керівники закладів освіти та педагогічні працівники демонструють високий рівень розуміння ролі євроінтеграції у вдосконаленні системи управління, підвищення якості освіти та розвитку професійної компетентності.

Водночас близько третини батьків і частина педагогів займають нейтральну позицію, що вказує на потребу в розширенні інформаційно-просвітницької роботи щодо переваг європейських підходів у сфері освіти.

2. Ставлення до необхідності ознайомлення здобувачів освіти з Європейським Союзом та європейськими цінностями.

Опитування підтвердило високий рівень усвідомлення важливості ознайомлення дітей і молоді з Європейським Союзом та його цінностями.

Більше половини педагогічних працівників використовують у своїй роботі матеріали або практики, пов'язані з тематикою ЄС, що свідчить про реальну інтеграцію європейського виміру у зміст освітнього процесу.

Більшість батьків також підтримують ідею формування у здобувачів освіти розуміння європейських цінностей, визнаючи важливість виховання громадян, здатних до культурної відкритості, толерантності та співпраці.

Наявність частки респондентів, які «ніколи не замислювалися над цим питанням», вказує на необхідність посилення системної комунікації щодо ролі освіти у формуванні європейської ідентичності.

3. Очікувана користь від європейської інтеграції для системи освіти України та рівень зацікавленості здобувачів освіти у тематиці ЄС.

Учасники освітнього процесу розглядають європейську інтеграцію як джерело оновлення змісту й підходів до навчання, розвитку професійної мобільності та розширення освітніх можливостей.

Найбільш очікуваними перевагами визначено: нові можливості для навчання, обмін досвідом із країнами ЄС, упровадження сучасних методик і технологій навчання.

Педагогічні працівники вбачають ключові умови інтеграції у підвищенні кваліфікації, участь у міжнародних проєктах і створенні якісних навчальних матеріалів.

Здобувачі освіти демонструють високий рівень інтересу до тем, пов'язаних із Європейським Союзом, особливо щодо можливостей для молоді, прав людини, екології та міжкультурного обміну.

Такі результати відображають готовність освітньої спільноти до активної участі в процесах євроінтеграції та потребу в подальшій інституційній підтримці цих процесів.

